

Blommor i maj, present i november

Berättelse

I Sverige finns det två dagar varje år då många uppmärksammar sina föräldrar lite extra: mors dag och fars dag. Det intressanta är att de två dagarna firas på helt olika årtider. Mors dag infaller alltid sista söndagen i maj, mitt i våren, medan fars dag firas andra söndagen i november, sent på hösten. År 2026 är fars dag söndagen den 8 november. Ingen av dagarna är en röd dag, alltså en helgdag, utan en helt vanlig söndag. Man är ledig bara för att det redan är söndag.

Mors dag är den äldsta av de två och har funnits i den svenska almanackan sedan år 1919. Den som brukar nämnas som introduktör i Sverige är författaren Cecilia Bååth-Holmberg (1857–1920). Idén kom från USA, där mors dag-rörelsen brukar kopplas till Anna Jarvis (1864–1948). En vanlig förklaring är att hon drev fram dagen sedan hennes egen mamma dött. I USA blev andra söndagen i maj mors dag år 1913. I Sverige ligger mors dag i stället sist i maj. En vanlig förklaring till det är att man ville att det skulle finnas gott om blommor och grönt att plocka i hela landet, från söder till norr.

Fars dag kom till Sverige senare, år 1931. Också den har amerikanskt ursprung. Det brukar berättas att amerikanskan Sonora Smart Dodd föreslog en dag för att hedra sin far, som ensam uppfostrade flera barn. Det sägs att fars dag i Sverige först firades på våren eller försommaren, men att den senare flyttades till november, bland annat för att inte hamna för nära mors dag i maj.

Hur firar man då dagarna? Det finns inga regler. Det är vanligt att man ger blommor, en liten present eller ett kort, eller att man bjuder på frukost eller fikor tillsammans. På förskolor och i skolor får barnen ofta göra egna kort eller pyssel inför dagarna. Samtidigt firar långt ifrån alla, och varje familj gör som den vill. Eftersom familjer ser olika ut handlar det inte alltid om en mamma och en pappa, utan om den man tycker om eller den som är som en förälder. Man bör därför vara försiktig med att säga hur "svenskar" firar.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
uppmärksamma	visa att man tänker på någon eller något
förälder	mamma eller pappa
infalla	inträffa eller äga rum (om en dag)
årstid	vår, sommar, höst eller vinter
almanacka	en kalender med årets dagar och namn
röd dag	en helgdag i kalendern då många är lediga
introduktör	den som först för in eller startar något
ursprung	varifrån något kommer; var det började

ORD	FÖRKLARING
uppfostra	ta hand om och fostra barn tills de blir vuxna
sed	en vana eller tradition i en grupp
pyssel	enkla saker man gör för hand, t.ex. att klippa och klistra

Läsförståelsefrågor

1. På vilka årstider firas mors dag och fars dag i Sverige?
 1. Mors dag på hösten och fars dag på våren.
 2. Mors dag på våren (maj) och fars dag på hösten (november).
 3. Båda dagarna firas på sommaren.
2. Vad är en vanlig förklaring till att mors dag i Sverige ligger sist i maj?
 1. Att skolan har lov då.
 2. Att det då finns gott om blommor att plocka i hela landet.
 3. Att det alltid är soligt då.
3. Vad sägs om fars dag och november i texten?
 1. Att dagen alltid har legat i november.
 2. Att dagen först firades på våren eller försommaren och senare flyttades till november.
 3. Att dagen flyttades till samma vecka som julen.
4. Var kommer mors dag och fars dag ifrån, enligt texten?
 1. Båda dagarna har amerikanskt ursprung.
 2. Båda dagarna är uppfunna i Sverige.
 3. Mors dag kommer från Danmark.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Mors dag har funnits i den svenska almanackan längre än fars dag.
 2. Mors dag och fars dag är röda dagar i Sverige.
 3. År 2026 är fars dag söndagen den 8 november.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Cecilia Bååth-Holmberg brukar nämnas som den som introducerade mors dag i Sverige.
 2. Alla familjer i Sverige firar mors dag och fars dag på exakt samma sätt.
 3. På förskolor får barnen ofta göra egna kort inför dagarna.
7. Texten säger att man bör vara försiktig med att säga hur "svenskar" firar. Varför skriver texten så, tror du?
8. Texten använder ord som "det sägs" och "en vanlig förklaring är". Vad vill texten visa med sådana ord?

Diskussionsfrågor

- Finns det en mors dag eller fars dag där du kommer ifrån? När firas den, och hur går den till?

- I Sverige är dagarna inte röda dagar. Tycker du att en sådan dag borde vara en ledig dag, eller spelar det ingen roll? Motivera.
- Är det viktigt med en särskild dag för föräldrar, eller kan man visa uppskattning när som helst? Vad tycker du?
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv hur du skulle vilja fira en person som betyder mycket för dig. Vad skulle ni göra, och varför just det?